

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültürün Araç Olarak Kullanımı: Gazi Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti Örneği (B1-B2 Seviyesi)

The Use Of Culture As A Tool To Teach Turkish For Foreigners: The Example Of Turkish Instruction Set For Foreigners (B1-B2 Level)

Adem KUTLU

Kara Harp Okulu, Dekanlık, Temel Bilimler Bölümü, Ankara/TÜRKİYE

İlk Kayıt Tarihi: 27.02.2014

Yayına Kabul Tarihi: 06.06.2014

Özet

Günümüzde bir dili öğrenebilmek için o dilin dilbilgisi ve temel becerilerini öğrenmek tek başına yeterli değildir. Dile ışık tutan kültürün de bilinmesi gerekmektedir. Dilin öğretiminde kullanılabilecek önemli gereçlerinden biri, dili öğretmek için hazırlanmış ders kitaplarıdır. Bunun için kültür unsurlarının kullanılacağı metinlerin titizlikle seçilmesi gerekir.

Bu çalışmada, dil eğitimine ilişkin ders kitaplarındaki kültür unsurlarının önemi sorgulanmış ve "Gazi yabancılar için Türkçe B1-B2 kitabı" ele alınarak değerlendirilmiştir. Değerlendirmeye göre, kültür unsurlarının kullanımı tablolar halinde gösterilmiş, bu unsurların daha çok edebiyat çerçevesinde verildiği belirlenmiştir. Seçilen unsurların sosyal hayatta karşılaşılabilecek türden olduğu gözlemlenmiştir. Bu değerlendirme sonucunda kültürel öğelere yer verildiğinin görülmesine rağmen, bu öğelerden daha fazla yararlanmanın gerekli olduğu düşüncesi oluşmuştur.

***Anahtar Kelimeler:** kültürün araç olarak kullanımı, yabancı dil olarak türkçe öğretimi, dil ve kültür*

Abstract

Nowadays, to learn the grammar and basic skills of language is not enough to learn that language completely. Culture that enlightens the language should be also known. Without a doubt, one of the most important materials, which can be used for language teaching, are textbooks that are prepared to teach language. Therefore, texts, in which culture factors to be used, should be chosen meticulously.

In this study, the importance of culture factors, available in textbooks related to language education, has been questioned and "Gazi Turkish B1-B2 book for foreigners" were examined and evaluated. According to the review, the use of cultural elements shown in the tables, provided in the context of these elements is determined that more literary. Selected elements were observed to be of the type that may arise in social life. At the end of these evaluations, although it is realized that cultural factors were included, an idea about the necessity to benefit

from more and more of these elements has been formed.

Keywords: *the use of culture as a tool, turkish teaching as a foreign language, language and culture*

1. Giriş

Bir ülkenin dilinin dünya üzerinde tanınması ve konuşulması için o dilin tarihsel altyapısı, kültürel birikimlerinin yanı sıra dilin konuşulduğu ülkenin gelişmişliğinin de çok büyük etkisi vardır. Günümüzde teknoloji ve ulaşım ağlarının gelişmesi ile birlikte büyük bir köy olan dünyada milletlerin, dolayısıyla da dillerin etkileşimleri daha hızlı olmaktadır. Bu etkileşimde Türkçeye olan talebin artması, elbette Türkiye'nin güçlenmesi ve söz sahibi olması ile doğru orantılıdır. Türk dilini ve kültürünü öğretmek amacıyla yapılan çalışmalar, XI. yüzyıla kadar uzanmaktadır. Ancak günümüze kadar bu alanla ilgili kapsamlı bir çalışmanın olmayışı da alanın büyük eksiklerindedir. Türk Cumhuriyetleri ile 1992 yılında uygulamaya konan Büyük Öğrenci Projesi kapsamında Türkiye Türkçesini öğretmek ve Türk kültürünü tanıtmak amacıyla gerçekleştirilen bu çalışma ile Türk diline verilen önem artmıştır.

Türkçenin uluslararası alandaki çıkışının artmasıyla birlikte, dili öğretmede kullanılan temel araç olan ders kitaplarının önemi de ortaya çıkmıştır. Ders kitaplarının oluşturulmasında temel becerilerin yanında dilin ait olduğu kültürün de sistemli ve planlı biçimde verilmesi önemli hale gelmiştir. Dil sadece dilbilgisi kuralları ve temel becerileri öğretmekten ibaret değildir.

Bir dilde konuşulanları anlayabilmek ve o dili iyi konuşabilmek için, o dilde düşünmek, o dilde var olan soyut ve mecazlara hâkim olmak gerekir. Bunun için de o dilin aynası olan kültürü tanımak ve kültüre ait unsurları öğrenmek gerekmektedir. Bu yolla dili öğrenen kişi hedef dildeki inceliklere hâkim olacak ve o dilde düşünebilmeye başlayacaktır.

Dil ve Kültür

Dil ile kültür arasındaki münasebet, dilin düşünce ve değerlerle birlikte var olduğunu gösterir. “Kimi zaman bir tek sözcük bile bir kültüre ait inançlar, gelenekler, davranış şekilleri ve maddi manevi kültürü üzerinde fikir verebilir”(Aksan, 1995).

Dildeki kültürel boyutları, deyimlerde, atasözlerinde, türkü ve şarkılarda, edebî eserlerde de görülmektedir. İnsan ancak kültürle birlikte var olabilir. Dil, kültürün oluşumunda diğer öğelerle karşılaştırılmayacak kadar etkili bir rol oynar. Bu konudaki genel görüş dilin kültürü hem kurduğu hem de geliştirdiğidir. İnsan dilde güçlendikçe kültürü de gelişir zenginleşir.(Pehlivan, 2007)

Toplumun nesilden nesile dil ile aktardığı yaşayış biçimi, inançlar sistemi ve düşünce yapısı, elbette dilin kullanımına da girmiş, kültür ve dil aynı bütünün parçaları olmuştur. Bununla ilgili Keskin ve Okur(2013) İngiltere’de yabancı dil öğretilmesiyle ilgili

çoğu kaynağın 3 ana amaç üzerinde odaklandığını ifade etmektedirler. Bunlar:

1. “Dili öğrenen kişinin karşılaşabileceği durumlarda kullanabileceği bildirişimsel yetiyi geliştirmek,
2. Dilin doğasına ve öğrenimine karşı bir farkındalık oluşturmak,
3. Yabancı kültürü iyice incelemek, yabancı kültürdeki insanlara karşı olumlu tutumlar geliştirmek.”

Ayrıca Nurlu(2011) Fransız ilk ve orta öğretiminde Türkçeyi yabancı dil olarak seçen öğrenciler için öğretilen kültür unsurlarını şu şekilde belirtmiştir. “Türk dilinin ait olduğu dil öbeğinden başlayarak günümüz Türkiye Türkçesindeki ünlü uyumu, fiil/sıfat/isim gibi sözcük sınıflamalarının yanı sıra soru/cevap şekilleri, davranış biçimleri, karşılıklı konuşmalar, nezaket gösterme ve izin isteme, yemek yeme adabı gibi kalıplaşmış, günlük hayata ilişkin kurallar belirtilerek Türk toplumunun gelenek ve göreneğinin işlendiği bir Türkiye Türkçesi öğretilmektedir.” Görüldüğü üzere tüm dillerin temelinde o dili oluşturan kültürün önemi ortaya çıkmaktadır. Dili gerçek manada öğrenmek isteyen birey, kültüre ait unsurları tanımalı ve dil ile ilişkilendirmelidir. “Tomalin ve Stempleski’ye (1993: 89) göre kültür öğelerinin ders ortamına aktarılmasının nedenleri şunlardır:

- “Öğrencilerin her insanın davranışında kültürün etkisi olduğunu anlamalarına yardımcı olmak.
- Öğrencilerin yaş, cinsiyet, sosyal sınıf gibi değişkenlerin insanların konuşmalarında ve davranışlarında etkisi olduğunu anlamalarına yardımcı olmak.
- Öğrencilerin hedef kültürdeki ortak durumlarda gösterilen ortak davranışların farkına varmalarına yardımcı olmak.
- Öğrencilerin bazı sözcük ve tümceciklerin, kültürün bir sonucu olarak, hep aynı biçimde birbiri ardına geldiğinin farkına varmalarına yardımcı olmak.
- Öğrencilerin hedef kültürle ilgili genellemeleri nesnel gözle değerlendirmelerine yardımcı olmak.
- Öğrencilerin hedef kültürle ilgili bilgi toplama becerilerinin gelişmesine yardımcı olmak.
- Öğrencilerde hedef kültürle ilgili merak uyandırmak ve onların o kültürdeki insanlara empati duymalarını sağlamak””(Okur ve Keskin,2013)

“Yabancı dil derslerinde kültür aktarımı yapılırken nelerin öğretileceğinin, hangi konuların öne çıkarılacağına belirlenmesi büyük önem taşımaktadır. Konu seçiminde, günlük hayatta sıklıkla karşılaşılan durumları içermek, tüm kültürlerin ortak alanlarını oluşturma, öğrencinin dili daha iyi kavramasını sağlama, ilgi çekici ve güdüleyici olma gibi birtakım unsurlar göz önünde bulundurulmalıdır.”(Vargelen, 2013). “Dil öğretiminin kültür aktarımını da doğal olarak içerdiği düşünülürse Türkçe öğretiminde edebî metinler ile Türk kültürünü temsil kabiliyeti olan metinlerin kullanılması da hayati bir önem taşımaktadır.”(Kurt, 2010).

Bu kapsamda kültür unsurları ile becerileri harmanlayarak dersin daha ilgi çekici hale gelmesi sağlanabilir. Dinleme becerisinde verilecek bir tanıtım metninde kullanılacak kültürel unsurun hem kaynak kültür hem de hedef kültürün ortak özelliklerini kapsaması halinde öğrencinin derse karşı ilgi ve alakası üst düzey olabilir.

2. Yöntem

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemine göre belge tahlili ile belgesel kaynak derlemesi modeli kullanılmıştır. Araştırmacı, konusu ile ilgili mevcut kaynakları inceleyip değerlendirmiş ve belge olarak, Gazi yabancılara Türkçe ders kitabı kullanılmıştır.

Sınırlılıklar

Araştırma, Gazi Üniversitesi TÖMER başta olmak üzere birçok üniversitenin yabancılara Türkçe öğretimi merkezlerinde ders kitabı olarak kullanılan Gazi yabancılar için Türkçe öğretim setinin B1-B2(orta düzey) seviyesi ders kitapları ile sınırlıdır.

3. Uygulama

Yabancı dil öğretim kitapları, Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Metnine göre; başlangıç seviyesindeki kullanıcılara yönelik A1 ve A2, orta düzeydeki kullanıcılara yönelik, B1 ve B2, ileri düzeydeki kullanıcılara yönelik ise, C1 ve C2 seviyelerinde hazırlanır. Dil öğretim kitapları hazırlanırken, dilin olduğu kültürün unsurlarına da yer vermek gerekmektedir. Çerçeve metninde belirtilen seviyelere uygun olarak, kültürel öğelerin seçilmesi de önem taşımaktadır. Seviyelere göre kültürel öğelerin verilmesinde, somuttan soyuta ve yakından uzağa ilkeleri göz önünde bulundurulmalıdır.

Çalışmamızda, B1-B2 seviyesindeki kültürel aktarımlar değerlendirilerek tablo halinde incelenmiştir. Çalışmada, kültürel öğeler belirlenerek sınıflama yoluna gidilmiştir. Bu sınıflama yapılırken, daha önce yapılan çalışmalardan (Okur ve Keskin, 2013) yararlanılmış ve kültürel öğeler tablo halinde incelenmiştir.

Tablo 1’de verilen bu kültürel öğeler, B1 ve B2 seviyesindeki kitaplarda belirlenmiş, Bulgular ve Yorumlar bölümündeki Tablo 2’de yorumlanmıştır.

4. Bulgular ve Yorumlar

B1 ve B2 seviyesinde öğrenim gören öğrenciler, temel seviyeye sahip oldukları için kültürel öğeler tabloda da görüldüğü gibi doğrudan aktarım yerine dolaylı aktarım şeklinde verilmiştir. Bu seviyedeki öğrenciler, temel seviyeyi geçtikleri için daha çok kültür unsuru ile karşılaşılır. Kitapta kaynak kültür ve hedef kültürün karşılaştırılması şeklinde olan kültür kullanımına yer verildiği saptanmıştır.

a. Hayatımız ile İlgili Kültürel Unsurların Kullanımı

Kitap incelendiğinde, hayatımız ile ilgili olarak Türk içeceklerine, Türk yazar ve

bilim adamlarının tanıtımları ile ilgili metin ve alıştırmalara yer verilmiştir. Dünyaca tanınan ünlü Türk yazar ve bilim adamlarına metinlerde yer verildiği tespit edilmiştir.

b. Gelenekler ve Değerler ile İlgili Kültürel Unsurların Kullanımı

Kitapta, batıl inançlara, tören ve kutlamalara, tarihî şahsiyetlerin hayatlarına ve tarihî değerler-yerlere ait metinlere ve etkinliklere yer verilmiştir. Özellikle batıl inançlar noktasında hayatın içinden farklı noktalara temas edilmiş, ilgi ve merak uyandırıcı unsurlar kullanılmıştır. Geleneklerin günümüzde de toplum tarafından sık sık kullanılması, öğrencinin sınıf dışı ortamda yabancılaşma çekmemesinin amaçlandığı düşünülmüştür.

c. Güncel Bilgiler ile İlgili Kültürel Unsurların Kullanımı

Kitapta, sağlık, çevre, doğa olayları ve simgeler ile ilgili metin türlerine örnekler verilmiş, metin türlerinin tanıtımında kültürel unsurlardan yararlanılmış ve özellikle yakın tarihte yaşanan doğa olayları ve çevre sorunlarına yer verilmiştir. Küresel olarak yaşanan sorunlara yer verilerek sınıf içi uygulamaların çoğaltılabilesinin amaçlandığı düşünülmektedir.

ç. Edebiyat ile İlgili Kültürel Unsurların Kullanımı

Kitap incelendiğinde, edebî metinlerden çokça yararlandığı görülmektedir. Bunun yanı sıra atasözü, deyimler ve özlü sözler de kullanılmıştır. Türk kültür unsurlarının en önemlilerinden biri olan sahne oyunlarına da kitapta yer verilmiştir. Dünya edebiyatı ve Türk edebiyatından eserlerin kullanıldığı metinler ile hedef ve kaynak kültür arasında bağ kurulmaya çalışıldığı düşünülmektedir.

d. Sanat ile İlgili Kültürel Unsurların Kullanımı

Kitapta, geleneksel Türk el sanatlarından biri olan kilimin tanıtımına ait metin ve uygulamalara yer verilmiştir. Kitaptaki bir diğer sanatsal kavram ise, takı olarak görülmektedir. Takıların nelerden yapıldığını ve toplumda nasıl yorumlandığını anlatan metin ve örneklerle yer verilmiştir. Türk süsleme sanatına da yer yer değinilmiştir.

e. Coğrafya ve Tanıtımlarla İlgili Kültürel Unsurların Kullanımı

Kitapta, coğrafya ve tanıtımlarla ilgili ağırlıklı olarak turistik yerler, Türkiye'nin doğal güzelliklerinin yansımaları, Eskişehir ili tanıtımı ile Türkiye'de yapılabilecek gezi planını gösteren metin ve alıştırmalara yer verilmiştir. Öğrenciye hedef kültür ile kaynak kültür arasında köprü oluşturacak "Ülkenizdeki tarihî yerler hakkında bilgi verir misiniz?" sorusu ile kendi kültürü ve hedef kültür arasında ilişki kurmasına imkân verilmiştir.

Tablo 1: Metinlere Yansıyan Kültürel Öge ve Alt Ögeler

Alt Ögeler	A. Hayatımız	B. Gelenekler Değerler	C. Güncel Bilgiler	Ç. Edebiyat	D. Sanat	E. Coğrafya ve Tanıtım
1.	Yiyecek ve İçecekler	Batıl İnançlar	Sağlık	Edebî Metinler (Roman, Şiir, Hikâye/Masal, Tekerleme)	Geleneksel Sanatlar	Yerleşim Yerleri Turistik Yerler İller
2.	Türk Yazarlar ve Bilim Adamları	Tören ve Kutlamalar	Çevre	Atasözü/Deyim ve Özlü Sözler	El Sanatları	Yapı ve Mimari
3.		Tarihî Şahsiyetler	Doğa Olayları	Sahne Oyunları (Drama, Tiyatro, Sinema)	Takı-Süsler	
4.		Tarihî Değerler/ Yerler	Simgeler			

Tablo 2: Gazi Yabancılar için Türkçe Ders Kitabındaki (B1- B2 Seviyesi) Kültürel Unsurların Kullanım Tablosu

Alt Öge	Kültürel Unsurlar (B1 ve B2 seviyesi)	Kitaptaki yer Kur-Sayfa
	Kültürel Öğelerin Kullanılışı	
Ç2	... atalarımızın şu sözüne kulak verin: <i>Ayağını yorganına göre uzat!</i>	B1-19
Ç2	<i>Dişini sıkmak, kara kara düşünmek, rahat etmek, çorbada tuzu bulunmak</i>	B1-21
E2	<i>Halikarnas Mozolesinin diğerlerinden farkı, heykellerin tanrı heykelleri olmasıdır.</i>	B1-15
D3	<i>O kolye akik taşından yapılmıştır. Uğur ve bereketi simgeler. Ben bir tane yuvarlak akik turuncu kolye, bir tane de üçgen ametist taşlı kolye rica ediyorum.</i>	B1-14
D2	<i>Kilimler; geçmişten günümüze pek çok uygarlığın kültür dili olmuştur...</i>	B1-12
Ç1	<i>Roman ünlü psikolog Prof. Dr. Üstün Dökmen'e ait. "Kelebek ve İnsanlar"</i>	B1-6
A2	<i>Prof. Dr. Gazi Yaşargil, Mikrosinir cerrahisinin kurucusudur. 1967 yılında, ilk beyin By-Pass ameliyatını gerçekleştirdi.</i>	B1-10
A2	<i>Prof. Dr. Oktay Sinanoğlu, 50 yıldır çözülemeyen bir matematik kuramını bilim dünyasına kazandırarak 28 yaşında profesör unvanını aldı.</i>	B1-10
A2	<i>Galatasaray İlkokulu öğrencileri, adını ünlü matematikçimiz Cahit Arf'tan alan bir bilim şenliği düzenlendi.</i>	B1-8
A2	<i>Elif Şafak: o zaman size imzalı bir "Aşk" romanımı hediye edeyim.</i>	B1-34
B1	<i>En bilindik batıl inançlar 13 sayısının uğursuzluğa, kara kedi görünce saç çekme, merdiven altından geçmemedir. Ayrıca uğurlu sayılan dört yapraklı yonca, at nalı, nazar boncuğu gibi batıl inanç simgeleri vardır.</i>	B1-36
D1	<i>... örneğin Süleymaniye, Selimiye gibi muhteşem camileri inşa eden Mimar Sinan; 17. yüzyılda Segah Bayram Tekbiri'ni besteleyen büyük bestekar İtri...</i>	B2-24
C2	<i>Çevre kirliliği yeryüzündeki bütün canlıların sağlığını etkiler... ormanların tahribi, ısınmadan kaynaklanan hava kirliliği, elektronik cihazların yaygınlaşmasından kaynaklanan radyasyon kirliliği...</i>	B2-27
D2	<i>Atatürk ve Sanat metni: Atatürk sanatçıya da sanat kadar önem vermektedir.</i>	B2-27
C1	<i>"Faydalı ve zararlı: GDO" metninde; GDO'lu ürünlerin organ yetersizliği ve kanser gibi hastalıklara neden olduğunu belirtiyorlar.</i>	B2-28
E1	<i>Türkiye'de yetiştirilen başlıca tarım ürünleri: Çay, Yem, Bağcılık, Sebze, Tahıllar, Sanayi bitkileri...</i>	B2-30
Ç2	<i>Deyim eşleştirme; Abayı yakmak-Aşık olmak, Aklına yatmak- Bir işin olabileceğine inanmak...</i>	B2-31
B4	<i>Ülkenizde tarihi yerler hakkında bilgi veriniz?</i>	B2-34
B3	<i>Nemrut Dağı, Aspendos kenti, Mısır piramitleri...</i>	B2-35
A1	<i>Mimar Sinan'ın kullandığı sistem gökdelenlerde kullanılmıştır...</i>	B2-43
Ç1	<i>Türk kahvesi</i>	B2-43
Ç1	<i>Kartal kalkar dal sarkar, dal sarkar kartal kalkar</i>	B2-44
	<i>Bir berber bir berbere bre gel beraber bir berber dükkânı açalım demiş.</i>	

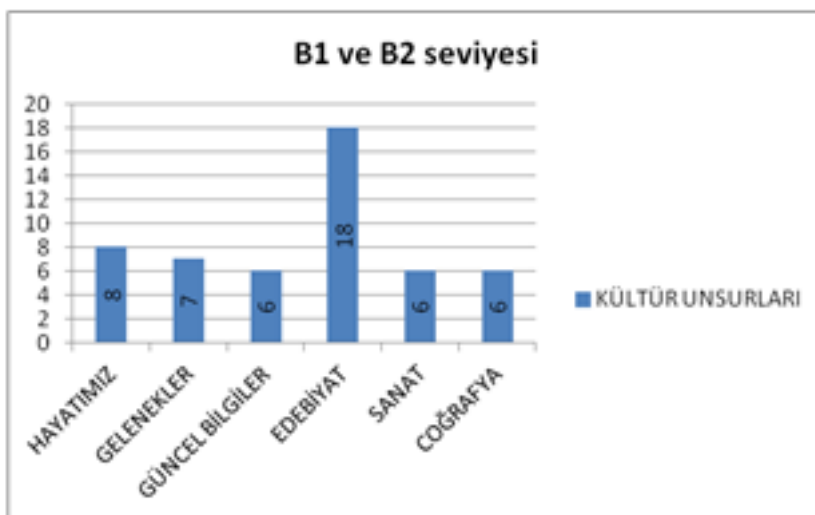
Alt Öge	Kültürel Unsurlar (B1 ve B2 seviyesi)	
	Kültürel Öğelerin Kullanılışı	Kitaptaki yeri Kur-Sayfa
	<i>Hani bir sevgilin vardı</i>	
Ç1	<i>Yedi sekiz sene önce</i>	
	<i>Dün yolda rastladım</i>	
	<i>Sevindi beni görünce... (Behçet Necatigil)</i>	
Ç1	<i>-Sizin için, sanatın içine doğanlardan, diyebiliriz o zaman.</i>	
	<i>- Kesinlikle! Sanat ve hayat iç içeydi benim için....Düşünün, bana ilk alınan oyuncak, resim takımıydı.</i>	
A2	<i>Muzaffer İzgü'nün farkı, okuyucu üzerindeki etkisini kitabı okuduktan sonra da sürdürmesiydi.</i>	B2-45
Ç2	<i>Bindiği dalı kesmek, pabucu dama atılmak, gözden düşmek, mürekkep yalamak, gözü ısırma...</i>	B2-46
A2	<i>Benim yönetmenim, son yıllarda Tür sinemasında kendine özgü bakış açısıyla tanınan Nuri Bilge Ceylan.</i>	B2-52
	<i>Filmin Adı: Ben Sam</i>	
Ç3	<i>Yapım: 2001-ABD</i>	
	<i>Tür: Dram-Komedi</i>	
	<i>Anne baba olmak tarif edilemez derler hep. İşte bu film onu başarmış.</i>	
A2	<i>10 TL'nin üzerinde fotoğrafı olan ünlü Türk matematikçisi. Adı: Cahit Arf. Türkiye'nin yetiştirdiği en büyük bilim insanlarından biri.</i>	B2-56
C4	<i>Ülkenizdeki paraların üzerinde kimlerin fotoğrafları var? Bu kişileri sınıfta tanıtırınız.</i>	B2-58
Ç1	<i>Refik Halit Karay'ın Eskici hikayesi: ... Eskici Türkçe konuştuğu için Hasan onu daha çok incelemeye başlamıştı.</i>	B2-61
	<i>Karagöz bir gölge oyunudur. Işık yansıtılan bir perdenin arkasında oynanır...</i>	
Ç3	<i>Geleneksel bir Türk sanatı olan Karagöz'ü icra eden hayalilerin sayısı son yıllarda oldukça azalmıştır.</i>	B2-66
Ç3	<i>Siz de ülkenizin geleneksel bir oyununu slayt şeklinde hazırlayarak sınıfta anlatınız.</i>	B2-68
Ç1	<i>Cervantes'in kaleme aldığı 17. Yüzyıl İspanya'sını gerçekçi bir dille eleştiren, roman türünün ilk örneği sayılan önemli bir eserdir Don Kişot.</i>	B2-70
Ç1	<i>Tolstoy Savaş ve Barış</i>	B2-74
C3	<i>Topraklarının yaklaşık %93'lük dilimi deprem kuşağında bulunan ülkemiz, son yıllarda depreme karşı bilinçlenme hareketi içindedir.</i>	B2-76
C2	<i>Küresel çevre sorunlarının çözümü konusunda her ülkenin, çağdaş yöntemlerle halkını bilgilendirmesi bir görev olmalıdır.</i>	B2-78

Alt Öge	Kültürel Unsurlar (B1 ve B2 seviyesi)		Kitaptaki yeri Kur-Sayfa
	Kültürel Öğelerin Kullanılışı		
	<i>Hat sanatında yazı gelişigüzel yazılmaz, her yazı türünün kendine özgü güzel-</i>		
D1	<i>likleri vardır... Türkler bu sanatta büyük üstatlar yetiştirmişler zamanla kendi üsluplarını oluşturmuşlar.</i>		B2-91
D1	<i>Osmanlı'da minyatür yapana ne denir? Bu insanlar nasıl yetişmektedir.</i>		B2-93
	<i>Bir doktor olarak organ bağışı hakkında görüşleriniz nelerdir?</i>		
C1	<i>... Organ naklinin ve organ bağışının çok mühim olduğunu düşünüyorum.</i>		B2-95

B1 ve B2 seviyesindeki Kitaplarda Kültür Unsurunun Dağılımına Ait Bulgu ve Yorumlar

Tabloda da görüleceği gibi B1 ve B2 seviyesinde kültür unsurları yoğun biçimde kullanılmıştır. Tabloya baktığımızda toplam 51 kültürel unsura yer verildiği görülmektedir. Bu unsurlara ait alt öğelerin dağılımına bakılacak olursa; hayatımıza ait öğeler %16, geleneklere ait öğeler %14, güncel bilgilere ait öğeler %12, edebiyata ait öğeler %35, sanata ait öğeler %12, coğrafyaya ait öğeler %12 şeklinde oluştuğu görülmektedir. B1 ve B2 seviyesindeki kültürel unsurların yoğunluğunun en çoktan en aza doğru edebiyat %35, hayatımız %16, gelenekler %14, güncel bilgiler-sanat ve coğrafyanın %12 şeklinde olduğu görülmektedir.

Tablo 3: Kültür Unsurlarının (B1,B2 Seviyeleri) Dağılım Oranları

	<i>Alt ögeler</i>	<i>Sayı</i>	<i>Oran</i>
<i>HAYATIMIZ</i>	<i>A1(YİYECEK VE İÇECEKLER)</i>	1	0,125
	<i>A2(TÜRK YAZARLAR VE BİLİM ADAMLARI)</i>	7	0,875
<i>GELENEKLER-DEĞERLER</i>	<i>B1(BATIL İNANÇLAR)</i>	1	0,143
	<i>B2(TÖREN VE KUTLAMALAR)</i>	1	0,143
	<i>B3(TARİHİ ŞAHSİYETLER)</i>	4	0,571
	<i>B4(TARİHİ DEĞERLER/YERLER)</i>	1	0,143
<i>GÜNCEL BİLGİLER</i>	<i>C1(SAĞLIK)</i>	2	0,333
	<i>C2(ÇEVRE)</i>	2	0,333
	<i>C3(DOĞA OLAYLARI)</i>	1	0,167
	<i>C4(SİMGELER)</i>	1	0,167
<i>EDEBİYAT</i>	<i>Ç1(EDEBİ METİNLER)</i>	10	0,556
	<i>Ç2(ATASÖZÜ-ÖZLÜ SÖZLER)</i>	4	0,222
	<i>Ç3(SAHNE OYUNLARI)</i>	4	0,222
<i>SANAT</i>	<i>D1(GELENEKSEL SANATLAR)</i>	3	0,500
	<i>D2(EL SANATLARI)</i>	2	0,333
	<i>D3(TAKI-SÜSLER)</i>	1	0,167
<i>COĞRAFYA VE TANITIM</i>	<i>E1(YERLEŞİM YERLERİ)</i>	5	0,833
	<i>E2(YAPI VE MİMARİ)</i>	1	0,167

5. Sonuç ve Öneriler

Yabancılara Türkçe öğretiminde, Türk kültürüne ait unsurların belirlenerek, seviyelere uygun becerilerde verilmesi, öğrenmeye büyük katkı sağlayacaktır. Metinlerin dilimiz ve kültürümüzü en iyi şekilde yansıtmaya dikkat edilmesi gerekir. Dile ait parçalar olan dilbilgisi, temel beceriler ve o dile ait kültürel unsurların harmanlanarak verilmesi ile hedeflenen öğrenme başarıya ulaşabilir.

Bu araştırmada görüldüğü üzere, kültür öğelerinin kullanımı daha çok edebiyat çerçevesinde verilmiş, edebî metinlere kıyasla diğer kültür öğelerine az yer verilmiştir. Bu öğeler kullanılırken bölümlere göre eşit dağıtılmadığı da görülmüştür. Türkçeyi orta seviyede öğrenen öğrencilere Türk kültürüne ait basit ve dolaylı kültür öğeleri öğretilmelidir. B1 ve B2 kitabı incelendiğinde, Türk kültür unsurlarına yeterli seviyede kullanıldığı görülmüş, bunun yanı sıra metnin her ünitesinin sonunda bir kültür köşesinin verilmesi, metinler yolu ile kültürün bir araç olarak öğretilmesini kolaylaştıracağı fikrini oluşturmuştur. Özellikle verilen bir kültürel öğenin ders ortamında tartışarak öğretilmesi, sınıfa o kültüre ait gereçlerin getirilmesi ve imkân dâhilinde öğrencileri kültürün içine bırakmak için geziler ve etkinliklerin yapılması, öğrenmeyi pekiştirecek ve kalıcı hale getirecektir.

Sonuç olarak;

- Gazi Üniversitesi TÖMER Yabancılar için Türkçe ders kitaplarında

seviyelere göre verilmesi gereken kültürel unsurlar belirlenmeli ve metne uygun bağlamda işlenmelidir.

- Türk toplumundaki kalıp unsurların dile yansımaları göz önüne alınarak öğrencilerin okudukları yabancı dili daha iyi öğrenmeleri için ders kitaplarında dili öğrenilen millete ait kalıp ifadelerin verilmesi uygun olacaktır.

- Özellikle orta seviyeden başlanarak üst seviyelerdeki dil öğretimi Türkiye’de yapılıyorsa, metinde karşılaşılan öğelerle mutlaka sosyal hayatta da temas kurulmalıdır.

- Örneğin, bayram unsurunun öğretimi, dinî veya millî bayramların bir gününde uygulamalı olarak gösterildiğinde, öğrenci öğrendiklerini somutlaştırabilecek, aynı zamanda kültürümüzün tanınması ve sevilmesine yardımcı olacaktır.

- Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılacak kültürel öğeler, milletin yaşayışının işlendiği eserlerin incelenmesi ile dil edinimi daha da kolaylaşacaktır.

Bu bağlamda B1 ve B2 ders kitapları incelendiğinde kültürel öğelerden yararlandığı tespit edilmiş ancak eksik olan konuların da güncellenen ders kitaplarında yer verilmesi gerektiği fikri oluşmuştur.

6. Kaynaklar

- AKSAN, D. (1979). Her Yönüyle Dil. Ana Çizgileriyle Dilbilimi I, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları.
- COŞKUN, O., GÜNDÜZALP, D., ASLAN, E., KUŞÇU, E. (2011). *OBM Çerçevesinde Yapılacak Yabancı Dil Türkçe Öğretimi Çalışmalarında Düzey İçeriklerinde Ortaklık*. Gazi Üniversitesi Uluslararası Türkçe Eğitimi Sempozyumu’nda sunulan bildiri. Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya, Türkiye, 15 – 17 Aralık
- DEMİREL, Ö. (1990). Yabancı Dil Öğretimi, 2.bs., Ankara Usem Yayınları.
- KURT, M. (2010). “Yabancılara Türkçe Öğretimi”, *Düşünce Dünyasında Türkiz Siyaset ve Kültür Dergisi*, s.117-124.
- NURLU, M. (2011). Fransa’da Türkçe Öğretimi, Ankara, Sarkaç Yayınları
- OKUR, A., KESKİN, F. (2013). Yabancılara Türkçe öğretiminde kültürel öğelerin aktarımı: *İstanbul* yabancılar için Türkçe öğretim seti örneği, *International Journal of Social Science Volume 6 Issue 2*, p. 1619-1640, February 2013
- OKUR, A. (2013). “Millî Kültür ve Folklorun Türkçe Ders Kitapları Aracılığıyla Aktarımı” *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı*, 6/11, s.877-904
- PEHLİVAN, F. (2007). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültürlerarası etkileşim odaklı yaklaşım uyarınca metin çalışmaları, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul
- VARGELEN, H. (2013). *Kültürlerarası iletişimsel yeterlilik bağlamında yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarının değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

EXTENDED ABSTRACT

In this study, based on qualitative research methods, document analysis and compilation of documentary sources model was used. The researcher examined and evaluated the resources related to the subject and as a document, Gazi textbook "Turkish for foreigners" was used. The research is limited to Gazi sets Turkish teaching for foreigner of which have B1-B2 (intermediate) level course books that are used in primarily Gazi University TÖMER and Turkish teaching center of so many universities.

Application

In accordance with European Languages Common Framework Document, Foreign language teaching books are prepared at a level of A1 and A2 for the users of starting level, B1 and B2 for the user of intermediate level, and C1 and C2 for the user of advanced level. When language teaching books are prepared, factors of the culture in which the language is formed, needs to be involved. When Language teaching books are prepared, the factors of culture in which the language occurred need to be also involved. In accordance with the levels indicated in the frame text, the selections of cultural factors are also important. In giving cultural factors regarding to levels, from concrete to abstract and near to far principles should be considered.

In our study, cultural transmission at the level of B1-B2 was evaluated and analyzed in a tabular way. In this study, cultural items were determined and resorted to the classification. While this classification was made, it was benefited from earlier studies (Okur ve Keskin, 2013) and cultural factors were examined in a tabular way. These cultural factors given in Table 1 were determined in B1 and B2 level books and were interpreted in table 2 which is available in results and comments section.

Results and Comments

Because Students studying at the level of B1 and B2 have basic level, cultural factors as seen in the table, were given in an indirect transmission rather than direct one. Since Students at this level are beyond basic level they encounter with more culture factors. From time to time, culture use which is the comparison of source culture and target culture were included in the book much.

a. Use of Cultural Factors Related to Our Life

When the book was analyzed, related to our lives, the Turkish beverage, text and exercises, associated with the introduction of Turkish writers and scientists, were included. With the use of text of world famous writers and scientists, it was intended to draw the attention of the students and this is the main consideration.

b. The Use of Cultural Factors Related to Traditions and Value

In the book, superstitious beliefs, ceremonies and celebrations, the lives of historical figures and historical values, text and events of places were included. Especially at the point of superstition, it was contacted with different points through life, interests and intriguing factors were used. Nowadays, the frequent use of traditions by society enables the students not to feel strangeness outside of the classroom environment and this is what is aimed and thought.

c. *The Use of Cultural Factors Related to Updated Information*

In the book, examples of the text types about health, environment, natural events, icons were provided, in text types introduction, it was benefited from cultural factors and especially natural events and environmental issues took place in recent history were included. By including problems which are global, it is thought that enhancement of interclass application is aimed.

d. *The Use of Cultural Factors Related to Literature*

When books are examined, we can see that it is benefited heavily from literary texts. In addition to this, proverbs, idioms and proverbs were also used. Histrionics which is one of the most important factors of Turkish culture was also included in the book. With the texts in which Turkish and World literary works are used, it is assumed that there is an effort to correlate between target and source culture.

e. *The Use of Cultural Factors Related to Art*

In the book, the text and applications related to introduction of rug which is one of traditional Turkish handicrafts were included. Other artistic concept in the book, however, is seen as jewelry. rugs text belongs to the promotion and application are given. The text and examples about what jewelry is made from and how the society interprets them were included. From time to time, Turkish decorative art was also mentioned.

f. *The Use of Cultural Factors Related to Geography and Promotion*

In the book, tourist attractions mainly related to the geography and promotion, reflections of Turkey's natural beauty, text and exercises showing trip plan which can be made in Turkey with the introduction of Eskisehir province were included. With the question, "Can you give information about historical buildings in your country?" which is able to provide a bridge between target culture and source culture, it is given an opportunity to correlate relationship between his/her culture and target culture.

Findings and Reviews about division of Cultural Factors in B1 and B2 level Books

As it can be seen from the table, culture factors at the level of B1 and B2 were used extensively. When we look at the table, it is seen that 51 cultural factors were included in total. When we look at division of sub-items of these factors,; items related to our lives are 16%, items related to the tradition are 14%, items related to contemporary information are 12%, items related to literature are, 35%, items related to art are 12%, items related to the geography are 12%. Intensity of cultural factors at the level of B1 and B2, from the most to the least is like that: literature 35%, our lives 16%, traditions 14%, contemporary information and geography 12%.

Conclusion and Recommendations

In teaching Turkish to foreigners, by determining factors of Turkish culture and to be given in appropriate skill levels, will greatly contribute to learning. It should be considered that text reflect our language and our culture on the best way. Giving the Grammar, parts of the language, basic skills and cultural factors of that language in a harmonious way can enable to reach intended success.

As seen in our study, the use of cultural factors were generally given in the frame of literary, compared to literary texts, other cultural factor were included less. When these items are used, it is seen that there is no equity in terms of distribution to sections. To Students who learn Turkish at a moderate level, simple and indirect cultural factors related to our culture can be taught. When we analyze B1 and B2 book, it can be seen that Turkish cultural factors have been mentioned at a adequate level, in addition to this giving the text at the end of the unit revealed the idea that culture can be taught as a toll by the way of texts. Especially, teaching given cultural factors by discussing in a class environment, bringing the tools belong that culture to the class and making trips if it is possible will reinforce learning and make it persistent.

As a result;

In Gazi University TÖMER Turkish for Foreigners textbooks, cultural factors appropriate for levels should be determined and handled in the appropriate context for the text.

By considering reflection of Pattern elements in Turkish society to language, in order to make students to understand the foreign language they study, it will be convenient to give the pattern elements of the nationality of which language is learned.

In particular, the reality of being involved in live for the people starting from the middle level to upper lever should be showed to students much, if language teaching is made in Turkey, the elements encountered in the text should be definitely associated with life.

For example, the teaching of the elements of the feast should be applied in a day of religious or national holidays and this will enable the students embody what they have learnt, and also help for recognition and favor of our culture.

Cultural factors to be used in teaching Turkish to foreigners will increase with the analyzing of works in which the life of nationalities are examined in a detailed way, therefore hidden beauties in the language will be revealed.

In this context, when B1 and B2 textbooks are examined, it was identified that it was benefited from cultural factors, but an idea about the necessity of missing subject involvement in updated textbooks occurred.